

...

Szegedi Ítéltábla

Az ügyszáma:

Gf.III.30.261/2020/3.

A felperes:

felperes neve. „f.a.” (felperes székhelye.)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

ügyvédi iroda neve (ügyintéző: Dr. Huszár-Szabó Ildikó ügyvéd ügyvédi iroda címe.)

Az alperes:

alperes neve (alperes lakcíme.)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

ügyvédi iroda neve (ügyintéző: Dr. Mészáros Mátyás Zoltán ügyvéd, ügyvédi iroda címe.)

A per tárgya:

Gazdálkodó szerv vezetője felelősségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szolnoki Törvényszék 10.P.21.019/2019/16.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes 10.P.21.019/2019/18. és 21.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy 5.000.000,- (Ötmillió) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

[1] Az alperes a felperesi gazdasági társaság ügyvezetője volt 2013. január 10. napjától.

[2] A 2015. december 31. napjára készült mérleg szerint a felperes 818.000 Ft értékű tárgyi eszközzel, 344.000 Ft pénzeszközzel, továbbá 79.338.000 Ft követeléssel rendelkezett. 2016. évre vonatkozóan a felperesi társaság nem tett eleget beszámolóképzési és közzétételi kötelezettségének.

[3] A 2016. október 21. napján előterjesztett kérelemre indult felszámolási eljárásban a felperes fizetéseképtelenségét a Szolnoki Törvényszék 5.Fpk.211/2016/9. sorszámú végzésével megállapította és elrendelte felszámolását. A felszámolás kezdő időpontja 2017. július 5. napja.

[4] A felperes felszámolója 2017. július 6. napján kelt levelében felhívta az alperest a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 31. §-a szerinti kötelezettségek teljesítésére, az iratok és vagyon átadására, tevékenységzáró mérleg készítésére. Az alperes a felszólítást nem vette át, az „nem kereste” postai jelzéssel érkezett vissza a felszámolóhoz.

A felszámoló 2017. augusztus 14. napján kelt levelében ismételten felszólította az alperest az elszámolásra, a Cstv. 31. §-a szerinti kötelezettségei teljesítésére, valamint arra, hogy 8 napon belül adja át a 818.000 Ft értékű tárgyi eszközt, 79.338.000 Ft követelést alátámasztó iratokat, valamint 344.000 Ft pénzeszközt. Tájékoztatva, ennek hiányában, peres eljárást fog kezdeményezni.

Az alperes a felszólításnak nem tett eleget, az iratokat nem adta át, felszámolási zárómérleget nem készített, az adós vagyonával nem számolt el.

[5] A felszámolási ügyben eljáró törvényszék 2017. szeptember 20. napján kelt 5.Fpk.211/2016/22. számú végzésében az alperest 30.000 Ft pénzbírsággal sújtotta arra tekintettel, hogy a Cstv. 31. §-ában foglalt kötelezettségeit elmulasztotta.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[6] A felperes keresetében kérte, a bíróság kötelezze az alperest 818.000 Ft értékű tárgyi eszköz pénzbeli értékének, 79.338.000 Ft követelés értékének, továbbá 344.000 Ft

pénzeszköz át nem adása miatt, összesen 80.500.000 Ft kártérítés és késedelmi kamat megfizetésére. Keresete jogalapjaként a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 30. § (2) bekezdését, majd a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:24. §-át jelölte meg. Előadta, az alperes a felperesi társaság ügyvezetője volt, ezért őt terhelte az évente esedékes pénzügyi beszámolók és mérlegek elkészítése és közzététele, valamint a Cstv. 31. §-a alapján a felszámolás megindításakor a tevékenységzáró mérleg elkészítése és az irat-, és vagyonátadás is. Többszöri felszólítás ellenére azonban kötelezettségeinek nem tett eleget, ezzel a magatartásával a felperesnek kárt okozott.

Amennyiben a felszámolás alá került gazdasági társaság vezető tisztségviselője a cég mérlegében szereplő, ott feltüntetett vagyonnal nem tud elszámolni, ezért önmagában is helytállási kötelezettséggel tartozik, mivel az ügyvezető köteles elszámolni a felszámolás alá került adós vagyonával. Ezen jogellenes magatartásból származó kár mértéke akkora, amekkora összeg sorsa nem állapítható meg az iratokból. A 2015. évi beszámolót az alperes aláírta, annak tartalmáért felelősséget vállalt, elismerte a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számv.tv.) 15. § (3) bekezdése alapján az abban foglaltak valódiságát, ezért az alperest terheli annak bizonyítása, hogy az abban foglaltak adatok nem a felperes vagyoni helyzetének valós állapotát tükrözik.

[7] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elsődlegesen a felperes perbeli legitimációját vitatta. Állította, hogy a kár nem a felperesi gazdasági társaságnál, hanem a hitelezőknél keletkezett, mulasztása a hitelezői igények kielégítését lehetetleníti el.

Mulasztása tényét nem vitatta, megítélése szerint azonban ez nincs közvetlen ok-okozati összefüggésben a felperes által vélelmezett kár bekövetkeztével. A hitelezői igényeket nem azért nem lehet kielégíteni, mert nem áll rendelkezésre a zárómérleg, hanem mert a felperesnek nincs vagyona.

A kereset összecszerűsége kapcsán hivatkozott arra, a kár mértéke nem lehet azonos azzal az összeggel, aminek sorsa nem állapítható meg az iratokból. A felperes ugyanis jóval korábbi mérleg adataira hivatkozva jelölte meg a kár összegét. Kifogásolta, a tárgyi eszközök megnevezve nincsenek, a követelés pedig nem a cég vagyona, mert nem tudta ezeket a követeléseket behajtani, és ezért került sor a felszámolásra. Álláspontja szerint a bizonyítási teher nem fordul meg, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

[8] Az elsőfokú bíróság 8.P.21.235/2018/6. számú ítéletével a keresetet elutasította, amely ítéletet a felperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla a Gf.III.30.182/2019/4. számú végzésével hatályon kívül helyezett és ugyanezt a bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. A peres felek fellebbezési eljárási költségét személyenként 30.000 Ft-ban állapította meg.

Határozatának indokolásában rámutatott, a Ptk. 3:24. § (1) bekezdése szerinti kártérítési igény érvényesítése miatt a felperes perbeli legitimációja fennáll. Az ügyvezetői feladatok ellátása azonban történhet polgári jogi (tipikusan megbízási szerződéses) jogviszony, illetőleg munkaviszony keretében [Ptk. 3:112. § (2) bekezdés], amely körülménynek eljárásjogi szempontból van jelentősége. A munkaviszonyban álló vezető tisztségviselővel szembeni, a

jogi személy felé fennálló kártérítési felelőssége tárgyában folyó per, az eljárás megindításának időpontjára (2017. szeptember 20.) tekintettel alkalmazandó Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 349. § (1) bekezdés a) pontja, illetve Pp. 22. § (2) bekezdése alapján elsőfokon a közigazgatási és munkaügyi bíróság hatáskörébe tartozó munkaügyi pernek minősül. Azonban, ha ezt a feladatát polgári jogi jogviszonyban látta el, úgy értékhátértől függően a per a járásbíróság, vagy a törvényszék hatáskörébe tartozik. A bíróság pedig a hatáskör vizsgálata során hivatalból kell, hogy eljárjon a Pp. 28. §-a alapján. A megismételt eljárásra ezért előírta elsőként annak vizsgálatát, hogy az alperes milyen jogviszony keretében látta el a felperesnél betöltött ügyvezetői feladatait, és hatásköre fennállta esetén a keresetet érdemben kell tárgyalnia a bizonyítási kötelezettségről való helyes tájékoztatást követően.

Az elsőfokú ítélet

[9] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, fizessen meg a felperesnek 80.500.000,- Ft-ot és ennek 2017. augusztus 14. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, valamint 3.530.000,- Ft perköltséget. Kötelezte továbbá az alperest, hogy az államnak fizessen meg 1.500.000,- Ft eljárási illetéket. Elsődlegesen az alperes ügyvezetői tevékenységének jogviszonyát vizsgálva megállapította, e feladatát nem munkaviszony keretében látta el 2015. január 31. napjától, tekintettel arra, hogy az adóhatóság tájékoztatása szerint az alperesnek társas vállalkozói jogviszonya állt fenn ettől az időponttól. Rámutatott, a jogviszony jellegének megítélése szükséges volt annak ellenére, hogy szervezeti változás miatt a munkaügyi bíróság hatásköre szintén az elsőfokú bírósághoz került, ugyanis a munkaügyi perekben a bírák kizárólag kijelölés alapján járhatnak el. Egyetértett az alperesnek azzal az álláspontjával, miszerint a bizonyítási teher nem fordult meg, úgy ítélte azonban, a felperes a bizonyítási kötelezettségének eleget tett. Az alperes nem vitatta, hogy 2015. évet követően mérlegkészítési kötelezettségének nem tett eleget, továbbá a Cstv. 31. §-a szerinti kötelezettségeit is elmulasztotta, vagyont, iratokat, tevékenységzáró mérleget nem adott át az adós társaság, azaz a felszámoló részére. Ezzel a magatartásával a 2015. évi mérlegben szereplő rábízott vagyonnal nem számolt el. Megállapította, a 2015. évi mérleg adatai alapján, hogy a felperes vagyonnal rendelkezett, 818.000,- Ft értékű tárgyi eszközzel, 79.338.000,- Ft követeléssel és 344.000,- Ft pénzeszközzel. Az alperes a mérleg aláírásakor a Számv.tv. 15. § (3) bekezdése szerint a valóság elvének megfelelően elismerte az abban foglaltak valódiságát. Újabb mérleg hiányában az alperesnek az abban szereplő vagyonnal kell elszámolnia a felperes felé. Az alperes azonban ügyvezetői feladatát megszegte, a mérlegben szereplő vagyont, ezek között a tárgyi eszközöket is, pénzt és a követelés behajtásához szükséges iratokat, bizonylatokat a Cstv. 31. §-át megszegve nem adta át a felszámolónak. Ezzel megsértette a Ptk. 3:112. § (2) bekezdésében foglaltakat, mivel mint vezető tisztségviselő nem a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján járt el, ügyvezetési feladatait megszegte, és így a felperesnek kárt okozott. A kár összecszerűségét és az okozati összefüggést is bizonyítottan találta, a vagyon átadásának hiányában a felperesnél vagyonsökkenés következett be, amelynek mértékét az alperes által aláírt hiteles mérleg igazolta. Az alperes pedig tájékoztatás és figyelmeztetés ellenére kimentési okot nem jelölt meg, nem bizonyította, hogy a 2015. évi mérleg szerinti vagyont a felperes érdekében felhasználta. Rámutatott, a felperes, mint önálló jogalany, az őt ért kárt érvényesítette a

perben, amely nincs összefüggésben a felszámolásban bejelentett hitelezői igényekkel. Utalt arra, az alperes alaptalanul hivatkozott iratok hiányára, mivel azokat neki kellett volna átadni a felperesnek.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[10] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Harmadlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú perköltség leszállítására irányult. Álláspontja szerint a per megindításához a Ptk. 3:109. § (3) bekezdése alapján szükség lett volna a társaság legfőbb szervének ilyen tárgyú határozatára. Ilyen határozat létét a felperes nem igazolta, arra nézve nem is merült fel adat, és a taggyűlési határozat nem váltható ki a felszámoló döntésével, mivel csak az ügyvezetői jogosultságokat szerzi meg. A felszámolási eljárás megindítását követően a Cstv. vezető tisztségviselő felelősségére vonatkozó rendelkezései a Ptk. szabályaihoz képest speciálisnak minősülnek, tehát a vezető tisztségviselő felelősségére vonatkozó szabályokat a Cstv. szabályaival összhangban kell értelmezni. Ezért a felszámolási eljárással jogutód nélkül megszűnő gazdasági társaságok esetében a felszámolási eljárás megindítását követően a hitelezők és a felszámoló ún. kétlépcsős perstruktúrában érvényesíthetik követeléseiket. A felperes azonban nem ebben az eljárási rendben indította meg a pert, hanem az alperessel szemben a Ptk.-ban meghatározott szerződésszegésre alapított kontraktuális kártérítési felelősség megállapítását kérte. A felszámolási eljárás megindítását követően pedig a Ptk. 3:24. § nem válik önálló felelősségi alakzattá, a felszámolónak nincs jogi lehetősége a vezető tisztségviselővel szemben kártérítési per megindítására, amelyet alátámaszt a Ptk. 3:117. § (3) bekezdése is. Hivatkozott arra, a felperes tényállítási és bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. Az éves beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettsége nem a vezető tisztségviselő megbízási szerződésén alapuló, hanem törvényben meghatározott kötelezettsége, amelynek elmulasztása és a 2015. évi mérlegadatok önmagukban nem elegendők a jogi személy vagyonában bekövetkező vagyonsökkenés mértékének bizonyítására. Hangsúlyozta, a felperes keresetét a Cstv. 31. § (1) bekezdés a) és b) pontjában foglalt kötelezettség elmulasztására alapította, amely rendelkezés kizárólag a felszámolási eljárás megindítását követő időszakban teszi lehetővé a vezető tisztségviselői tevékenység vizsgálatát. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, mivel a felperes keresete jogalapjaként nem jelölte meg a Ptk. 3:112. § (2) bekezdését. Kifejtette, a Ptk. 3:24. § (1) bekezdése szerinti, a jogi személy vezető tisztségviselőjével szembeni kártérítési felelősség nem objektív, hanem szükségképpen szubjektív alapú felelősség. Ezért tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság bizonyítási teherre vonatkozó kioktatását, amely miatt nem lehetett abban a helyzetben, hogy a bizonyítási kötelezettségének eleget tegyen. Sérelmezte, az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a felszámolási eljárás folyamatban van, a felszámolási eljárásban bejelentett hitelezői igényeket ugyanis a kár összezszerű meghatározása során figyelembe kell venni. Kifogásolta, az elsőfokú bíróság nem adta indokát, hogy mi alapján állapította meg, hogy a 2016. évi mérleget a taggyűlés nem fogadta el, a 2015. évi mérlegadatok miért vehetők figyelembe a 2017. évben megindult felszámolási eljárás során a felszámoló részére átadandó vagyon értékének meghatározása során, továbbá a vagyonsökkenés mely időpontban következett be, és a késedelmi kamatkövetelést mi alapján határozta meg. Az

elsőfokú perköltség kapcsán előadta, az elsőfokú ítélet nem tartalmazza részletesen, hogy milyen összegű munkadíjat állapított meg az elsőfokú és a megismételt eljárásra.

[11] A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítéltábla döntésének indokai

[12] A fellebbezés kapcsán az ítéltábla mindenekelőtt rámutat, alaptalan az alperesnek a Pp. 221. §-ában írt indokolási kötelezettség megsértésére való hivatkozása. Álláspontjával ellentétben ugyanis az elsőfokú bíróság indokát adta annak, mi alapján állapította meg, hogy 2015. évet követően az alperes nem készített mérleget, és az alperesnek a 2015. évi mérlegben szereplő vagyonnal kell elszámolni. Az, hogy a felperes az indokokat nem tartja kielégítőnek vagy meggyőzőnek, nem jelenti a Pp. 221. §-ának megsértését, a jogi indokolás helytállósága az ügy érdemére tartozó kérdés. Tény, az elsőfokú bíróság nem állapította meg, hogy a vagyonsökkenés mely időpontban következett be, és nem adta indokát a kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontja meghatározásának, azonban az ítéltábla – alkalmazva a 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény 1. pontjában foglaltakat – szükségtelennek látta emiatt az ítélet hatályon kívül helyezését, mivel a megalapozott döntéshez minden tény, adat rendelkezésre állt.

[13] A felperes módosított keresetében az alperessel, mint vezető tisztségviselővel szembeni kártérítési igényét a Ptk. 3:24. § (1) bekezdésére és a Ptk. 6:142. §-ára alapozva terjesztette elő. Az alperes elsődleges védekezése szerint a felszámolási eljárás megindítását követően a Ptk.-hoz képest lex speciálisnak minősülő Cstv. szabályaira tekintettel a Ptk. 3:24. § (1) bekezdése szerinti marasztalási kereset nem indítható, de ha mégis, úgy hiányzik a perindításhoz szükséges feltétel, a taggyűlés jóváhagyása.

[14] Az ítéltábla álláspontja szerint a Ptk. 3:24. § (1) bekezdése szerinti kártérítési per felszámolás elrendelése esetén is indítható. A vezető tisztségviselők az e minőségükben kifejtett tevékenységükért felelősséggel tartoznak. Ez a felelősség különbözőképpen alakul a jogi személlyel és külső harmadik személyekkel szemben.

[15] A vezető tisztségviselő belső, a jogi személlyel szembeni felelősségét, már a gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény 32. § (1) bekezdése, az azt követő 1997. évi CXLIV. törvény 29. §-a, és a Gt. 30. § (2) bekezdése is tartalmazta.

Ahogy ezt a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.198/2016/4. számú ítéletében kifejtette, a vezető a társasággal nem „szerződésen kívüli”, hanem társasági jogviszonyban (megbízási vagy munkaviszonyban) áll. A gazdasági társaságokról szóló egymást követő törvények szabályai szerint a vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható fokozott gondossággal, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni. A vezető tisztségviselők a polgári jog általános szabályai szerint felelnek a társasággal szemben okozott kárért, de a vezetők felelősségének

jogalapja nem közvetlenül a Ptk. 339. §-a, hanem a gazdaság társaságokról szóló törvény felelősségi szabálya [Gt. 30. § (2) bekezdése], amely alkalmazni rendeli a kártérítés szabályait.

A Ptk. hatályon kívül helyezte a Gt.-t, de a Ptk. 3:24. § (1) bekezdése, a Gt. 30. § (2) bekezdésében foglaltakkal tartalmában egyező szabályozást tartalmaz.

[16] A Ptk. 3:24. § (1) bekezdése alapján vezető tisztségviselő az ügyvezetési tevékenysége során a jogi személynek okozott károkért a szerződésszegéssel okozott kárért való felelősség szabályai szerint felel a jogi személlyel szemben. A Ptk. 3:24. §. (1) bekezdése a Gt. 30. § (2) bekezdésében foglaltakról csak annyiban tér el, hogy a Ptk. az 1959. évi Ptk.-tól eltérően, differenciáltan szabályozza a szerződésszegéssel, illetve a szerződésen kívül okozott károkért való felelősséget, ezért a Ptk. 3:24. § (1) bekezdése meghatározza azt is, hogy a vezető a belső jogviszonyban a szerződésszegésért való felelősség szabályai szerint felel, melyet a Ptk. 6:142. §-a rögzít.

[17] A vezető tisztségviselő harmadik személyekkel szembeni felelőssége ettől eltérően alakul tartalmában és a történeti kialakulásában is. Az 1988. évi IV. törvény 74. § (2) bekezdése, és az azt követő 1997. évi CXLIV. törvény 29. § (3) bekezdése, a betudás és elváltatás elvéből adódóan, a vezető tisztségviselő külső harmadik személlyel szembeni károkozásáért rögzíti, hogy a társaság felel, azaz a vezető a külső harmadik személyekkel szemben közvetlenül felelősséggel nem tartozott. Ez a szabály főszabályként a Gt. 30. § (1) bekezdésében is megjelenik, azonban itt a cég megszűnésének esetére a kielégítetlenül maradt hitelezők, mint harmadik személyek vonatkozásában felelősség áttörési szabályként a Gt. 30. § (3) bekezdésében már a vezető hitelezőkkel szembeni felelőssége rögzítésre kerül, melyre a szerződésen kívüli károkozás szabályai az irányadók, és a felszámolással való megszűnés esetén ezen szakasz a Cstv. 33/A. §-szal együttesen, kétlépcsős igényérvényesítést tesz lehetővé, míg 2012. március 1-től a kényszertörlési eljárással való megszűnés esetére a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 118/B. §-a szerinti egylépcsős igényérvényesítésre ad lehetőséget a kielégítetlenül maradt hitelezők javára (BH2019. 172).

[18] A Ptk. hatályba lépésével a Gt., így annak 30. § (1) és (3) bekezdése is hatályon kívül helyezésre került, azonban a Ptk. 3:24. § (2) bekezdés első mondata továbbra is főszabályként rögzíti, – a Gt. 30. § (1) bekezdéssel egyezően – hogy a vezető tisztségviselő által e jogkörben eljárva harmadik személynek okozott károkért a jogi személy felel, és a korábban már bevezetett felelősségáttörési szabályként a Ptk. 3:118. § tartalmazza – a Gt. 30. § (3) bekezdéssel egyezően – a jogi személy megszűnésének esetére a vezetőnek a hitelezőkkel szembeni felelősségére vonatkozó szabályt, melyet és a Cstv. 33/A. § szerinti felelősségi szabállyal továbbra is együttesen kell alkalmazni. Tehát ezek: a Ptk. 3:118. §-a, és a Cstv. 33/A. §-a nem önálló felelősségi szabályok.

[19] Megjegyzendő, hogy a harmadik személyek felé a Ptk. 3:24. § (2) bekezdésének második mondata egy új felelősségi szabályt is tartalmaz, mely szerint a vezető tisztségviselő a jogi személlyel egyetemlegesen felel a harmadik személyek felé, ha a kárt szándékosan okozta. Ezzel a felelősségáttörési szabállyal a vezető felelőssége már nem csak a cég megszűnése esetén áll fenn a gazdálkodó szervezet hitelezővel szemben, hanem a harmadik

személy által a cég megszűnésétől függetlenül, közvetlenül a vezetővel szemben is érvényesíthető kárigény szándékos károkozás esetén.

[20] A fentiekből látható, hogy a vezető jogi személlyel szembeni belső és a külső, harmadik személlyel szembeni felelőssége történetileg és időben is eltérően, elkülönülten alakult, és bár a Cstv. 33/A. §-a szerinti felszámolással való megszűnés esetén az „elsőlépcsős” megállapítási per megindítására a jogszabály a hitelező mellett a felszámoló által képviselt adóst is feljogosítja (hitelező védelmi szempontból), de a Cstv. 33/A. § (11) bekezdése alapján a felszámolással megszűnt cég már marasztalási keresetet nem indíthat, mert ekkorra már a gazdálkodó szervezet törlésre kerül, jogképessége megszűnik, és a felszámoló képviseleti joga is megszűnik. Ezért a Cstv. 33/A. § a belső jogviszonyból származó kártérítési igény érvényesítésére nem alkalmas, ezzel nem érhető el az, hogy a vezető által a társaságnak okozott kár a gazdálkodó szervezet vagyonába megtérüljön, és ebből a hitelezők, és ezt meghaladóan a károkozás miatt a tagoknál jelentkezett kár megtérüljön.

[21] Abból, hogy az adós gazdálkodó szervezet nevében a felszámoló (a Ptk. 3:118. §-a, valamint azzal egyidejűleg alkalmazandó Pp. 33/A. § alapján) a vezető tisztségviselővel szemben a hitelezők érdekében megállapítási pert indíthat (első lépcsős per), jogszabályi tiltó rendelkezés hiányában nem következik, hogy a Ptk. 3:24. § (1) bekezdésben foglaltak alapján a vezetővel szemben közvetlenül az adóst ért kár miatt, marasztalásra irányuló kártérítési pert ne indíthasson. A két perben eltérő a tényállási elemek köre, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet a Ptk. 3:24. §. (1) bekezdésénél nem tényállási elem, és nem csak az ezen időpontot követően, de a felszámolást megelőzően kifejtett vezetői magatartások vizsgálhatók. A felelősség alóli kimentésre vonatkozó szabályok is eltérnek, mivel a vezető a céggel szemben a kimentés körében a szerződésszegéssel (6:142. §), míg a külső harmadik személyekkel szembeni, szerződésen kívüli károkozásnál, a Cstv. speciális rendelkezései szerinti kimentési szabályokat kell alkalmazni.

[22] Az alperes hivatkozott arra is, hogy a marasztalásra irányuló kártérítési keresetet a jogi személy megszűnését követően a Ptk. 3:118. § és azzal együtt alkalmazandó Cstv. 33/A. § alapján csak a hitelezők, és azon túl a Ptk. 3:117. § szerint a tagok terjeszthetnek elő, ezért sem indíthat marasztalási pert a felperes.

Az előzőekben kifejtettek szerint, a Ptk. 3:118. §-a és ezzel együtt alkalmazandó Cstv. kétlépcsős igényérvényesítési szabályai alapján, a hitelezők második körben a marasztalásra irányuló kártérítési pert a cég megszűnését követően indíthatják, mely szabályok a társaság vezetővel szembeni belső felelősségi szabálya, a Ptk. 3:24. § (1) bekezdés szerinti igényérvényesítést a cég törlését megelőzően nem korlátozza.

[23] Az alperes által hivatkozott Ptk. 3:117. §-a, a szakasz címe szerint, a gazdasági társaság „vezető tisztségviselőinek társasággal szembeni kártérítési felelősségére” vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza, melyek a Ptk. 3:24. § (1) bekezdésével együttesen alkalmazandók.

A Ptk. 3:117. §-ának (3) bekezdése a gazdasági társaság jogutód nélküli megszűnése után, a társaság tagjainak ad lehetőséget korlátozott időtartamban a vezetővel szembeni kártérítési

igény érvényesítésére, a társaságnak – így közvetve a tagoknak – okozott károk miatt. Figyelemmel arra, hogy a gazdasági társaság a cégjegyzékből való törléssel szűnik meg, önmagában a felszámolási eljárás elrendelésével a megszűnés nem következik be, ezért a Ptk. 3:117. § (3) bekezdése nem cáfolja azt, hogy a felszámolás ideje alatt a gazdasági társaság a vezetővel szemben, a Ptk. 3:24. § (1) bekezdése alapján, kártérítési igényt érvényesíthessen.

Helyesen állapította meg ezért az elsőfokú bíróság, hogy a felperesi gazdálkodó szervezet az alperessel, mint vezető tisztségviselővel szemben a felszámolás alatt is, a Ptk. 3:24. § (1) bekezdésében foglalt belső felelősségi szabály alapján, a Ptk. 6:142. §-a szerinti kárfelelősség szabályai szerint, kártérítési igényt érvényesíthetett. Rögzítette továbbá, hogy az alperes tevékenységét megbízás alapján látta el, mely tény az alperes fellebbezésében nem vitatott.

[24] Az alperes perakadályként fellebbezésében hivatkozott a Ptk. 3:109. § (3) bekezdés szerinti, legfőbb szerv kártérítési igény érvényesítésére vonatkozó jóváhagyásának hiányára.

A Ptk. 3:109. § (3) bekezdése a gazdasági társaság legfőbb döntést hozó szervének hatáskörébe utalja a döntést a vezetővel szembeni kártérítési igény érvényesítése tárgyában. A Ptk. – ahogyan arra az alperes is helyesen utalt – nem tesz különbséget tekintetben, hogy a cég milyen létállapotban van, működik, vagy a felszámolás vele szemben elrendelésre került. Azonban a felszámolás elrendelése esetén a legfőbb döntéshozó szerv jogai korlátozottak a Cstv. szabályaiból adódóan. A Cstv. kifejezetten rögzíti azokat a jogosultságokat, amelyeket a taggyűlés a felszámolási eljárás alatt gyakorolhat. A Cstv. 8. § (1) bekezdésében felsorolt tulajdonosi szervek jogosultak képviselőt választani, aki a felszámolótól közvetlenül különböző információkat kérhet. Ezekre az információkra a döntéshozó szervnek azért van szüksége, hogy el tudja dönteni egyezségi tárgyalást kezdjen-e a hitelezőivel, vagy esetleg kifogást nyújtson be a felszámoló intézkedése ellen [Cstv. 34. § (3) bekezdés, 41. § (2) bekezdés]. Egyéb jogosultságait a Cstv., mint speciális jogszabályban foglalt felhatalmazás hiányában a döntéshozó szerv az adós gazdálkodó szervezet működése körében nem gyakorolhatja. A Cstv. 27/A. § (12) bekezdése szerint a felszámoló az adós gazdálkodó szervezet képviselőjében jár el, a Cstv. 48. § szerint az adós követeléseit behajtja, ezért a korábbi ügyvezetővel szembeni igény a felszámolás alatt, a Cstv. szabályaiból adódóan, a taggyűlés jóváhagyása nélkül, kártérítési perben a felszámoló által érvényesíthető.

[25] Ezt követően az ítéltábla vizsgálta az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfelelését.

A Ptk. 3:24. § (1) bekezdése szerinti kártérítési perben a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltak szerint általában a felperest terheli az állítási és bizonyítási kötelezettség a károkozó szerződésszegő magatartás, a kár bekövetkezte, összecszerúsége, és a károkozó magatartás és a bekövetkezett kár közötti ok-okozati összefüggés tekintetében, míg a fentiek bizonyítottsága esetén az alperest megilleti a kimentés lehetősége, a Ptk. 6:142. §-a szerinti elemek bizonyításával.

[26] Szerződésszegő magatartásként a felperes állította, hogy az alperes, mint a társaság ügyvezetője a felszámolás elrendelésekor a cégvagyonnal nem számolt el,

tevékenységének befejezésekor a felszámolás megkezdésekor zárómérlegkészítési és vagyonátadása kötelezettségének nem tett eleget, illetőleg iratokat nem adott át.

A kötelezettségszegés körében központi kérdés, mi a vezető tisztségviselőnek tisztsége alapján ellátandó feladata, és a vezetői felelősség megállapításához az is bizonyítandó, hogy az ügyvezetési feladat fennállt és ezt az ügyvezetési feladatot az alperes megszegte. A Ptk. 3:21. § (1) bekezdése alapján az ügyvezetés a jogi személy irányítási feladatainak ellátását jelenti, kivéve azokat az irányítási döntéseket, amelyek a tagok döntéshozatalára vannak fenntartva. Ez a definíció tehát a feladatokat konkrétan nem határozza meg. Az ügyvezetési feladatokat egyrészt a gazdálkodó szervezet és az alperes megbízási (vagy munkavállalási) szerződése tartalmazza, és vannak olyan kötelezettségek, amelyeket jogszabály ír elő a vezető számára. Ilyen jogszabályi kötelezettség a Számv.tv., melynek 17. §-a alapján a gazdálkodó szervezetnek beszámolókészítési, könyvvezetési kötelezettsége van. A beszámolót a valóság és teljessége alapján kell elkészíteni, melyet a képviseletre jogosult személy köteles aláírni [Számv.tv. 20. § (6) bekezdés].

Továbbá mivel a vezető rábízott idegen vagyonnal gazdálkodik, és mint megbízott megbízatásának megszűnésekor a rábízott vagyonnal el kell számolnia Ptk. 6: 279.§. Ha a megbízatása azért szűnik meg, mert az adós gazdálkodó szervezet felszámolás alá kerül, kötelezettségét a Cstv. 31. § (1) bekezdés a) és b) pontja tartalmazza. Ez alapján a vezető tisztségviselőt a felszámolást megelőző nappal záróleltár-, és éves beszámolókészítési kötelezettség terheli, továbbá a Cstv. 31. § (1) bekezdés b) pontja szerint 30 napon belül iratátadási, és vagyonátadási kötelezettsége áll fenn a felszámoló felé. Szerződésszegés akkor is megvalósul, ha a vezető akár a szerződésben rögzített, akár a jogszabály szerint fennálló kötelezettségét szegi meg.

Tény, melyet az alperes sem vitatott, hogy a felszámolási eljárás megindulását követően az alperes nem tett eleget a Cstv. 31. § b) pontja alapján vagyonátadási kötelezettségének. Tehát a felperes az alperes szerződésszegő károkozó magatartását ezzel igazolta.

[27] Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy az alperes a Ptk. 3:112. § (2) bekezdésében foglaltakat megszegte, nem a gazdasági társaság érdekeinek megfelelően járt el. Ez a jogszabályhely azonban ellentétben az alperes fellebbezésben foglaltakkal nem felelősségi szabály, a vezető vezetési feladatainak ellátására ír elő egy általános magatartást, azt, hogy az ügyvezetést a társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kell ellátni. Ehhez képest a Cstv. és a Számv.tv. rendelkezései konkrét könyvvezetési, mérlegkészítési, közzétételi, valamint a felszámolási törvény tevékenységzáró mérleg készítési és vagyonátadási kötelezettséget írnak elő. A felperes pedig konkrétan megjelölte a jogellenes szerződésszegést megvalósító alperesi magatartást.

[28] Az ok-okozati összefüggések tekintetében a felperes keresete azon alapult, hogy a cég felszámolásának elrendelését követően az alperes elmulasztotta vagyonátadási kötelezettségét, és ezzel kárt okozott. Tehát a kár nem a mérlegkészítési és iratátadási kötelezettség elmulasztásából származott a felperesi előadás szerint, hanem az adós gazdálkodó szervezet vagyona átadásának hiányából.

[29] Az okozott kárt, és annak összecszerúségét a felperes a felszámolás elrendelését megelőző napon meglévő adósi vagyón és az át nem adott vagyón különbözeteként határozta meg a kialakult gyakorlatnak megfelelően (BH2017. 192). Mivel jelen esetben éppen az alperes tevékenységzáró mérleg készítési kötelezettsége elmaradása miatt a felszámolást megelőző napon meglévő vagyón összege számára nem volt ismert, a vagyónátadás pedig nem történt, így a rendelkezésre álló 2015. évre készített mérlegből kiindulva állapította meg a felszámolási eljárást megelőző napon az adós vagyónának mértékét, tárgyi eszközöket 818.000,- Ft, követelést 79.338,000- Ft, és pénzeszközt 344.000,- Ft összegben.

A felperes tartamában tehát arra hivatkozott, hogy a felszámolás elrendelését megelőző napon az adós vagyona ezzel a 2015. évre szóló mérlegben lévő vagyonnal egyezett meg, és az átadás elmulasztásával az alperes a felperesi társaságnak ilyen összegű kárt okozott.

[30] Az alperes ezt vitatta és előadta, hogy az utolsó mérleg fordulónapja és a felszámolás elrendelése közti időben a társaság elvesztette a vagyónát, azaz nem volt mit átadnia a felszámolónak. A 2015. évre szóló mérleg aláírásával annak tartalmáért az alperes felelősséget vállalt. A Számv.tv 20. § (6) bekezdése és a 15. § (3) bekezdése szerinti valódiság elvének megfelelően elismerte az abban foglaltak valódiságát és azt is, hogy az megfelel a Számv.tv alapveti rendelkezéseinek, azaz a valódiság elve mellett a teljesség elvének, és az a számviteli bizonylatokkal alátámasztott. Azt, hogy 2015. december 31-én a mérlegben szereplő vagyón a társaság rendelkezésére állt, azt az alperes sem vitatta. Vitatása arra terjed ki, hogy a felszámolás elrendelését megelőző nappal ez már nem képezte a társaság vagyónát. A vitatásra tekintettel a Pp. 164. § (1) bekezdésben foglalt főszabály szerint – mivel a tényt annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azt a bíróság valónak fogadja el – felperesnek kellett volna bizonyítani azt, hogy az utolsó mérleg fordulónapján meglévő vagyón megegyezett a felszámolás elrendelését megelőző napon meglévő vagyonnal. Ez azonban az alperes mulasztása folytán – mivel nemcsak a vagyónátadási, de 2016. évi mérleg és 2017. évi tevékenységzáró mérlegkészítési kötelezettségének, és iratátadási kötelezettségének sem tett eleget –, iratok hiányában a felperes számára lehetetlen volt.

A Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint egy adott tényt csak „általában” kell annak a félnek bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azt a bíróság valónak fogadja el, attól indokolt esetben el lehet térni. Jelen esetben éppen az alperes jogszabálysértő magatartása miatt nem tudott eleget tenni a felperes bizonyítási kötelezettségének, ezért a bizonyítási teher megfordul, eltérően az elsőfokú bíróság megállapításától, és a 2015. évi mérlegben szereplő vagyón tekintetében az alperesnek kell bizonyítania állítását, hogy az az adós elleni felszámolási eljárás megindításáig felhasználásra került. Ezzel ellentétes álláspont azt eredményezné, hogy minden a vagyónátadási kötelezettségét elmulasztó vezető tisztségviselő, ha egyúttal iratátadási kötelezettségét sem teljesítené, mentesülhetne a kárfelelősség alól (hasonlóan foglalt állást a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.354/2019/7-II. számú ítéletében), és saját felróható magatartására hivatkozhatna.

[31] Ezért ellentétben az elsőfokú bíróság ítéletének 25. pontjában foglalt megállapításával, a bizonyítási teher fordult és a kár összecszerúsége körében az alperesnek kellett bizonyítania, hogy az adósnak a felszámolási eljárás elrendelését megelőző napon vagyona nem volt, az elveszett, vagy az nem azonos a 2015. évi mérlegben szereplő vagyonnal. A megállapítással maga az elsőfokú bíróság is úgy tekintette azonban, hogy a bizonyítási kötelezettség az alperesen van, és a 9. számú végzésével ekörben nyilatkozatra,

bizonyításra hívta fel. A bíróság 9. számú végzésében foglalt felhívás ellenére azonban az alperes e körben érdemi nyilatkozatot nem tett, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő. Az alperes a könyvelési iratokkal bizonyíthatta volna, hogy a vagyon a társaság érdekében felhasználásra került, továbbá bizonyíthatta volna, hogy a követelésállomány behajthatatlan. Az alperes nyilatkozata, bizonyítása hiányában az elsőfokú bíróság jogszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a 2015. december 31-i napra készített mérleg szerinti vagyont a felszámolást megelőző napon meglévő vagyonnal azonosnak kell tekinteni.

[32] Alaptalanul hivatkozott az alperes arra, hogy a kártérítés összege nem haladhatja meg a bejelentett hitelezői követelések összegét. A belső felelősség körében nem tényállási elem a kielégítetlenül maradt hitelezői követelések összege, ez csak a Cstv. 33/A.§. (1) bekezdés második fordulatra alapított pereknél lehet releváns.

[33] Mivel a felperes a kártérítés szükségképpen tényállási elemeit bizonyította, a kimentés körében pedig az alperes tényállítást és bizonyítást nem ajánlott fel, ezért helytállóan kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest az át nem adott vagyon tekintetében kártérítés fizetésére. A kimentést érintően pedig a bizonyításra szoruló tényekre vonatkozó tájékoztatási kötelezettség kapcsán az elsőfokú bíróság nem vétett eljárási szabálysértést. A Pp. 3. §(3) bekezdése értelmében a bíróságnak a felet a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének a következményeiről kell tájékoztatnia. E tájékoztatási kötelezettség célja annak biztosítása, hogy a fél a bizonyítási indítványait a jóhiszemű és célszerű pervitel követelményeinek megfelelően előterjeszthesse. A bíróságnak a felet – függetlenül attól, hogy jogi képviselővel jár-e el – tájékoztatnia kell arról, hogy a Pp. 163. §-a alapján mely tényállításait ítéli olyannak, amelyek bizonyításra szorulnak. A tájékoztatásnak a kereseti (vizontkereseti) kérelem és az ellenkérelem (kifogás) alapjaként előadottakból kiindulva, az anyagi jogi szabályok szerint jelentős tényekre kell vonatkoznia. A tájékoztatást a bíróságnak a fél részére az eljárás olyan szakaszában kell megadnia, amikor a bizonyítandó tények már ismertek és megállapítható, hogy a fél nincs kellőképpen tisztában bizonyítási kötelezettsége tartalmával. A tájékoztatásnak folyamatosan igazodnia kell a felek per során változó nyilatkozataihoz, követnie kell az esetleges keresetváltoztatásokat, keresetkiterjesztéseket [1/2009. (VI.24.) PK vélemény]. Lényeges, hogy a tájékoztatás anyagi jogi kérdésekre nem terjedhet ki (BH2011. 312). Mindezekre tekintettel a bíróságot bizonyításra szoruló tények tekintetében tájékoztatási kötelezettség kizárólag abban az esetben terheli, ha a fél olyan tényállítást tesz, amelynek bizonyítása szükséges. Jelen esetben az alperes a kimentés körében tényállítást nem tett, még a maga által hivatkozott szabályok szerint sem, ezért az alperes előadása hiányában nem volt bizonyításra szoruló tény, amely miatt nem volt szükséges további tájékoztatás.

[34] A kár bekövetkezte ez esetben a Cstv. 31. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felszámolási eljárás megindítását követő 30 napos átadási kötelezettség miatt, a felszámolás kezdő napja 2017. július 5. napjától számított 30 napban határozható meg, ehhez képest a felperesi kereset folytán az elsőfokú bíróság ítéletében 2017. augusztus 14. napjában határozta meg a késedelmi kamatfizetési kötelezettséget, azaz figyelemmel volt a Cstv. 31. §-ban foglaltakra is, ugyanis a Ptk. 6:532. §-a alapján a károsodás bekövetkezésekor a kártérítés nyomban esedékes.

[35] Alaptalanul kifogásolta az alperes a felperes részére megállapított perköltség összegéből az elsőfokú és megismételt elsőfokú eljárásra vonatkozó ügyvédi munkadíj összegét.

Mivel a kereset alapos, az elsőfokú bíróság keresetnek helyt adó ítéletének megváltoztatására az ítéltábla sem látott alapot, a pervesztes alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes peres eljárással kapcsolatos költségének a megtérítésére.

A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi munkadíjról rendelkező 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (2) bekezdés értelmében, ha a fél és az ügyvéd között nincs az ügy ellátására vonatkozó díjmegállapodás, a munkadíj összegét az eljárás tárgyának mértékéhez igazodóan a bíróság állapítja meg. A jogszabály úgy szól, ha a pertárgy értéke a 10 millió Ft feletti, de a 100 millió Ft-ot nem haladja meg, az ügyvédi munkadíj összege 10.000.000,- Ft-ig annak 5 %-ának és az ezen felüli összeg 3 %-ának az együttes összege azzal, hogy az nem lehet kevesebb, mint 100.000,- Ft. A R. 3. § (4) bekezdése alapján pedig a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban a munkadíj a (2) bekezdés szerinti eljárásban megállapítható munkadíj legfeljebb 50%-a. A (6) bekezdés szerint ugyanakkor a munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

A R. 3. § (2) bekezdés b) pontja és (4) bekezdése alapján az elsőfokú és a megismételt elsőfokú eljárásban megállapítható ügyvédi munkadíj teljes összege 3.922.500,- Ft ÁFA nélkül, amelyet az elsőfokú bíróság 3.500.000,- Ft-ra mérsékel. Nem különítette el az elsőfokú és a megismételt elsőfokú eljárást érintő munkadíjat, azonban a mérséklés miatt ennek nem volt jelentősége, összességében is meghatározható a munkadíj. Ehhez mérten az ítéltáblának az alperes fellebbezése folytán abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ügyvédi munkadíj további mérséklésének van- e helye.

[36] A következőket a bírósági gyakorlatnak megfelelően – amit az idézett R. 3. § (6) bekezdés alapo meg – az ügyvédi munkadíjnak a pertárgyértéken kívül az elvégzett munkához kell igazodnia. Az eljáró bíróságnak ezért a munkadíj megállapítása során egyebek mellett az ügyvéd által szerkesztett beadványok munkaigényességére, a kitűzött tárgyalásokon való megjelenésre és az ott kifejtett tevékenységre is figyelemmel kell lennie. Mérlegelnie kell továbbá az ügy bonyolultságát, az ügy tárgyának szakmai nehézségét, a pertárgy értékét, a végzett ügyvédi munkának a célszerű pervitelben és az ügy lényegretörő, észszerű időn belüli elbírálásában való közrehatását. A jelen perben érvényesített igény pertárgyértéke magas. A felperesi jogi képviselő a keresetlevél benyújtása mellett több, köztük hosszabb terjedelmű beadványt terjesztett elő, ugyanakkor az elsőfokú bíróság által tartott tárgyalásokon a felperesi jogi képviselő nem jelent meg, az elsőfokú eljárásban kizárólag okirati bizonyítás történt. Ezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az ügyvédi munkadíj mérséklése indokolt, melynek mértékével az ítéltábla is egyetértett. A fenti körülmények mérlegelésével az a következtetés vonható le, hogy ez az összeg áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, ezért a perköltségre vonatkozó ítéleti rendelkezés megváltoztatására az ítéltábla nem látott lehetőséget.

[37] A kifejtettek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[38] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, azonban a felperesnek felszámítható másodfokú perköltsége nem merült fel, ezért arról az ítéltáblának rendelkeznie nem kellett.

[39] Az alperes teljes személyes költségmentessége folytán a felperes fellebbezése alapján indult korábbi másodfokú eljárásnak az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. § (1) bekezdés i) pontja szerint meg nem fizetett fellebbezési illetékét és a megismételt elsőfokú eljárást követően az alperes fellebbezése alapján indult jelen másodfokú eljárás illetékét a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Szeged, 2021. február 4.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.
s.k.

Dr. Tolna András s.k.

Dr. Dobler László

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró